

po tem dela svojega ne začne ali če pozneje celih 6 mesev delo ustavi.

§. 61. Poslavljenje. Takim obertnijam, ki so nad drugimi imenitni za razsnovo narodne obertnosti in za povzdigo kupčije, more se podeliti posebna pravica, da imajo cesarskega orla na izveski ali tabli in pa pečat in zaznambo „c. k. privilegirana (fabrika, prodajavnica itd.)“ v firmi.

(Dalje sledi.)

Za kmetiške kramarje.

(Dalje.)

Kako pa boš, ljubi moj kramar, ljudem prodajal? Jez ti svetujem: Nikar po judovsko; vsak dnar naj te enako plača, naj pride iz rok bedaka ali siromaka ali imenitne gospôde. Ako daš enemu boljši kup, drugemu dražje, boš kmali slišal očitane: „Kaj moj dnar ne plača toliko kakor unega? in skrivé te bodo ujedali.

Tudi nikar ne bodi preveč priden, da bi norčavam ljudem po vsaki modi hotel ustreči; z naročili po novi modi boš kmali zapeljan! Bolje je, da bolj počasi stopaš pa bolj varno. Le to naj ti skerb bodi, da pri pametnih ljudéh tvoja reč srednjo pot naprej gré. Počasne stopinje so za toliko bolj stanovitne. Neusečen človek se bo vpricho tebe rotill, da k tebi več ne pride, pa kmali bo spet za tabo hodil.

Glej pa tudi, da se kupčije ogneš, kar je mogoče, o zapovedanih praznicih. Nikar ne misli, da boš veliko zamudil ali zgubil, ako kak tak sejm izpustiš, kateri pride na zapovedan praznik. Če zjutraj jagersko mašo ujameš, potlej pa celi božji dan na sejmu kupčuješ, ali ni to zoper božjo, cerkveno in cesarsko postavo? In ti slepec misliš, da boš takrat kaj pridobil! Po taki poti pridobljeno blago je podobno svitlo-vodenim penam; — gospod nebeški Oče bo popihnil in — ne bo jih več!

Pri nas na Gorenskem je še več takih sejmov, kateri še niso v pratiko zapisani, pa tudi niso vredni, da bi jih sejme imenovali, ampak so le smodilša, in takih več spada na zapovedane praznike. Treba bi bilo, da bi se gospodje s prižnic oglasili in rekli, da tega ne terpe v svoji fari. Je pa tudi na Gorenskem več takih kramarjev, da jim ni nobeden praznik tako svet, da bi jih domá prideržal. Ti lamneži mislijo, da blago skupaj grabijo, pa nagrajili bodo svitlovodenih — pen. Ker se pa pri nas sploh za božji dan tako malo porajta, te ljudje, če tudi domá ostaneš, silijo prodajati, rekoč, da „danes imam čas, da grem kupit kar potrebujem“. Pa prav za prav se tudi ni čuditi, da ljudje kupovanje na nedeljo ali praznik odlagajo, zakaj star sem že, pa še nobenkrat nisem slišal, da bi prav ne bilo kupovati kadar je praznik, ampak le samo prodajati je greh! Al ni to velika napaka? V „Novicah“ smo že brali, da Angleži so največji kupčevavci na svetu in da čeravno niso popolnoma naše vere, pa vendar nedeljo spoštujejo tako, da se nobeden ne dotakne nobenega dela in da še nobeden za gosli ne prime ta dan. Mi pa, mi, ki imamo toliko očitati drugim veram, mi pa še pohujšujemo turke in jude!

Kramar, le še naprej od kupčije! Povedati ti, kako se imaš sploh do ljudi obnašati, je težko, da pravo zadenem. Če boš do vseh prav dober, prijazen, jih boš več imel, da te bojo v tvojo škodo obiskali; — če si pa sirov in grob, boš pa tudi dobre ljudi odgnal. Treba je ljudi spoznati, pa se deržati srednje poti; če hočeš pri ljudéh si zaupnost uterditi, nikar preveč ne bahaj! Ne delaj se, kakor da sam ti imaš vse najbolje, vsi drugi pa so le muhe memo tebe. Blago le toliko hvali, kar je vredno zavolj terdnosti in stanovitne barve, da te ne bojo kmali za lažnjika spoznali. Dva bota od enega kosa kupila, pa enemu derži barvo, drugemu pa ne.

Pa bo prišel, ki bo tebe in tvojo blago zaničeval, iz tebe in tvojega blaga se norca delal. Al nikar prehitro ne

obupaj! Spet v drugo bo prišel in mu bo taisto blago najbolj prav, ki ga je prvič zaverigel.

Tudi dobro zapomni, da ne kmet in ne rokodelec nista tako nevarnostim podveržena kakor je kupčevavec. Skrivni tatovi in jezični goljufi bodo pogostoma za tabo stopali, nekoliko se ti bo že v tvojih rokah pokončalo. Kupcu krava cerkne, pa mu nobeden rad ne verjame, zato, ker jo je konjederec skrivé in natihoma odpeljal; le ti sam veš za to in moraš poterpeti.

Če bi ti vse težave in zopernosti popisati hotel, kar jih je pri kupčiji, bi bile debele bukve. (Kon. sl.)

Štatistika slovenskih učnikov za srednje učilišča.

Imenik avstrijskih gimnazij in rečnic „Schematismus über die österr. Gymnasien und Realschulen“ te dni v roke dobivši je nas mikalo zvediti število slovenskih učnikov po naši carevini delajočih. Soštevši jih smo našli sledeče številke, ki se natanjnosti, kolikor je po danih pripomočkih mogoče, bližajo:

Učnikov vseh skup imamo dosti čez	100
Na gimnazijah nekaj čez	80
Na rečnicah dobro čez	20
Duhovnih gimnazijskih učnikov je blizo	42
Posvetnih	40
Duhovnih rečniških učnikov okoli	10
Posvetnih	12
Izmed 40 posvetnih gospodov jih uči blizo	12
na domačih gimnazijah. Ostali si pri sosedih po široki cesarjevini kruh služijo, in sicer:	
Na Horvaškem, Slavonskem in vojaški meji čez	22
Na Madžarskem	5
Na Poljskem	2
Na Dunaji	2
V Dalmaciji	1
V Erdelji	1
Na Laškem	1
Duhovnih gospodov naših po drugih deželah učečih naštelimo le	4
Na njih mestu uči na gimnazijah po slovenskih pokrajinah ptujcev blizo	40

Prištevali nismo tistih gospodov, kateri sicer rojaki slovenski so se ali Nemce ali kako drugače zapisali, bodi si po vlastni volji bodi si po svojeglavni pomoti kakera drugega. Našteli smo jih le kakih 4 ali 5. Vsi drugi so se samih sebe zavedili. Le pri nekterih smo bili nekoliko v zadregi ne vedé kam jih prištevati. Zapisali so se namreč „deutsch-slovenisch“. Take narodnosti ne poznamo! Mislimo, da narodov in narodčev po cesarjevini že dosti imamo; ni treba še novih ustvarjati. Pač slabo se bodo prikupili onim, katerim je mnogoverstnost avstrijskih narodov tern v peti. Pametnemu možu je zadosti enkrat grajanemu biti. Spominjamo se lanske grajajoče opazke v „Novicah“.

Ako dalje pomislimo, da imamo še dobro 20 krepkih na dunajskih visokih šolah za uk se pripravljajočih mladencev, ktere za vse lepo in dobro pa tudi za pravično našo reč unete poznamo, se nam pač ni treba bati, da bi domače učne moči potrebam domačim ne zadoščevale.

V Mariboru 30. julija 1860.

B—ski.

Kranjci na Horvaškem.

Spisal J. Terdina.

(Dalje.)

Popotovaje po Horvaškem in Slavonskem ostajal sem v mnogih judovskih, pa tudi v mnogih kranjskih kerčmah. Povsod pa sem našel tiste razločke.

Posebno zavolj treh reči se ozira človek rad po kranjskih gostivnicah. Najpred prikupi se ti velika snaž-